

visoko sglavje. Daj mu savshiti mlazhne limonade, ali mu pa zurni v shlizo vode kake kaplje verliga jesiha, de jo popije. V zhasi gré tudi zhloveku, kadar k sebi pride, pushati, posebno tistimu, ki je poln kervi, ravno sato poshlji urno po sdravdnika, de ga popred na noge spravi. —

Tvoje nar vezhi opravilo je pa, zhe fi se le tega dershál, zhesar fim te uzhl, — neisrezhenó veselje bosh obzhutil takrat, kadar bosh zhloveka smerti reshil in otél, ktérimu je malo manjkalo, de se ni v slabim sraku sadúshil. Uni zhlovek pa, ktériga fi smerti otél, ti bo slavo in hvalo dajal, in prepeval vesel zeli zhas svojiga shivljenja.

Dr. Bleiweis.

Naprej podaj!

(Refnizhna pergodba.)

Menim, de bo prav malo bravzam nafhih noviz snano, kako je pred kakshnimi 50 ali 60 léti preflavi knes in vójdova Braunshvajgerfhi Karl Vilhelm pijánzhvanje med mafho krotíl. V Braunshvajgu *) so imeli mosháki nektéríh vafi navado ob nedéljih namésto v zerkev sahajati, po shganjaríjah potikati se, in pijánzhvati, kolikor jim je sa kosho moglo. Duhovshina fi veliko persadéva tega odváditi jih, ali vse opómbe in fvarila so bile saftonj; ne prime se jih kar besediza pobóljshati se, in svoje neróдне fhege opústiti; dokler se savoljo tega per deshelfki gosposki ne pertóshi, od koder jim doide ojster ukas, shganjarije in spílnize popústiti, in v zerkev hoditi.

Ta ukas jih gane, in takó ostrafhi, de se vezhidel vfi pijánzhvanja vanajo, rasun ene vafi, ki se ji Ludem pravi, ktéra vedno per svoji termi oftane, in se ne da shganjariji odpovedati in spílnizam.

Pervo nedéljo po vójdovskim ukasu in deshelfki sapovedi, ki so sopet svonovi k boshji flushbi sapéli, se sopet uni terdovratni Ludemzhani memo zerkve in farovsha pojé in shvishgaje v navadno kerzhmo podé, kjer so ga ferkali vezhkrat do terde nozhí. Vójdova tega svediti urno fklene, ter pravi: „Ako se ravno moji Ludemzhani sapovedi, ki fim jim jo uni dan osnaniti dal, savoljo pijánzhvanja in opúshanja v zerkev hóje, vpirajo in nasproti stavijo, ako se lih puntajo pokorni biti tému, kar boshjo flávo sadene, gotóvo v kratkim jim bom kafho vpihal, zhe bi slodja v febi imeli; pokasal jim bom pót, ki jim ga je hoditi potrébno, bom vidil, zhe bodo moje ukase in sapovedi zhíflali ali ne!“

Drugo nedéljo se napravi, v rujavi poverhnji fuknji od verha do kolen sapet, in neposnam v ravno tisto vaf, kjer njegovi puntarji prebivajo, ter stopi malo popred, ko svonovi v zerkev sapojó v lih tisto shganjarijo, kamur Ludemzhani vfako nedéljo sahajajo, burke vganjajo in pijánzhvajo, dokler imajo v shepi boshjakov in belizhov kaj, kjer jih zhaka misa she pogernjena. In komaj se je sa misa vfedel, so she svonovi sapéli, in perpodilo se jih je pivzov polno omisje, ja fkorej bi djál polna shganjarija. Neki vampafli hruft, (rudezh in vifhnjev po zelim obrasu, kakor vezhidel vfi tisti, ktéri radi in vfevkosi shganje in firovo vino shljevijo, okroglijiga in salikaniga oblizhja je bil, ravno taziga, ko polno luno rifajo), jo nar pervi permaha.

Voditel, poglavar in starafhina Ludemzhanki je bil she vezh lét, in se vójdovu blisha. Na njegovim mestí sedeti viditi ga, mu oferzhje savré, ga meri od témena do poplátov, in pravi svojim tovarsham raskazhen: „Kakó je to hudizha, de se je ta ptujiz v nafhe f-hodifhe pertépel, in ravno na moj stol savaljl?“ — Ter se molzhé na defno ftran sraven njega vféde. Ravno takó se tudi njegovi fofédje okrog mise rozhno sverfé.

Per ti prizhi prinese kerzhmar nekakshno prefneto veliko posódo shganja na miso, in ga pred starafhina postavi, in pravi: „Ozhe Matíja! To je kapljiza le, oblubim, taziga nifte she sdávnej ferkáli.—Starafhinu to flifhati se she s zurkama flíne zedé, popáde fteklo s obéma rokama, vójdova v lév sanizhljivo pogléda, jo s posheljenjem k uftam nafavi, is ktere ga ferzhe, de je kaj. Potém jo svojimu tovarshu na defno ftran podá, rekózh: „Pi in naprej podaj!“ — In ftekla gre po verfti is rok v roke, dokler pride do sadniga moshá, ki na levi ftrani vójdova sedí. Tudi ta jo s veseljem sgrabi, in k uftam nágne, vójdovu odmajáje, de ne bo ferkal is nje — píje, in jo da svojimu blishnimu, lih po tem poti nasaj, po kterim je k njému dofhla, rekózh: „Pi in jo sopet okrog nasaj podaj!“ Na to se posóda s shganjam sopet v lév verne nasaj, ktéro mosh sa mosham ferzhno objame, in zhverfto is nje píje, jo naprej podá, de spet v starafhinove roké pride. Tudi ta, she po podóbi med vfimi nar huji piviz, ga vféka is nje takó, de bi jo bil kmalo na fuho djál, in rézhe proti vójdovu hlinjen in posmehlja je fe: „Sopet okrog nasaj jo podaj!“

Blagi knes tega flifhati, ferdit na kvíshko plane, svojo poverhnjo fuhnjo odpne, se jim v vojáshki obleki pokáshe, in s fvetínjo na persih. Sagromí presneto hudo nad njimi, in sposnáje ga, de je njih deshelfki vladar in oblastnik, fvitli knes in vojvoda Karl Vilhelm, se na enkrat jamejo vfim krog mise hlazhize trefti. On jim napravi ojstro pridigo savoljo nemarnosti, ki jo she toliko zhasa dopernafhajo, in obeta veliko kasnost, zhe ne bodo svojih nerodnih navad in fheg, posebno pa pijánzhvanja popústili. V tem hipi vféka togoten ofhabniga vampesha sa úho, takó, de mu sobjé saroshljajo, de je troje folnz vidil, ter sakrizhí nad njim: „Naprej podaj!“ Prestrafhen to flifhati ne zhaka drugiga ukasa; ampak urno vbriشه svojiga tovarsha na defni plati, kolikor more. „O jaj! ta je bila slodjevo gorka!“ savpije njegov fofed po sadobljeni saúshnizi sa ufhesam popraskaje se, — odlafha in premíshljuje, kaj bi storil, ali bi naprej podal ali ne. — Sdaj sgrabi vójdova svoj mezh, oterne po misi s njim, in sakrizhi: „Le urno naprej podaj! in vfaki, kdor ne bo rozhno délal téga, kar vam sapovem, tému bom s mezham pomagál.“ Ta rasfódni gláf in olefkani mezh spodbóde in vname vse Ludemzhane, takó, de so, ko bi trenil sapóved svojiga premiliga knesa na tanjko dopolnili, in is ze le mozhi. In saúshnize ploskajo okoli ufhéf in brezhze od glave do glave noter do sadniga moshá, in komaj jo je tá na levo ftran dobil, mu jaki knes she drugo na defno pertifne, rekózh: „Sopet okrog nasaj jo podaj!“ In saúshnize trefkajo lih po tistim redi do starafhina nasaj. Tega Braunshvajgerfski knes sopet drugizh sa úho vféka, in pravi: „Sopet okrog naprej jo podaj!“

Potém, ko je saúshnize she neki fheft potov fém ter tje okrog mise dervíl, vftane, ponovi svoje opómbe in fvarila fhe enkrat, jim pertí in shuga

*) Braunshvajg vojvódstvo na Némfshkim.

kaj se jim fhe sgoditi sna, zhe ne opuſtijo ſvoje gerde terme in pijanzhvanja, in ſe odrine od ondot, kjer ſapuſti ſvoje vshalene pivze, in napol omamljene, ktéríh uſhéſa od prejetih ſauſhniz od ſharjavize goré, in ſaliſhi in rudezheji od fhkerlata zvetó. — Gotovo ne bi jih bilo nar bolji ſhganje, ne ſhiva ljubesen in ſerzhna poboshnoſt lépfhi rifati ſamoglo. In njih uſhéſa ſo bile po prejeti ſauſhnizhi tudi vſimu dobrimu in koriftnimu odperte in vglajene. Pridno in pogoſtama ſo potlej ſahajali v zerkev, in v iſgled ſo bili kmalo veliko drugim ljudem v zelimu Braunſhvajgu.

Ali bi ne bila tudi pri naſ na ſlovenſkim tú in tam ravno taka ſauſhnizhba doſtikrat potrebna? —

Danecki.

Povéſti is Ljubljane.

(ſomenj v Ljubljani o ſvétim Pavli) je bil velik; vreme je bilo po volji, ravno ſato je tudi veliko ljudi ſkupej priſhlo. Blaga, poſébnó volóv je bilo vezh, ko o ſvétí Oſhpeti. Nar viſhji kup ſa par deſhelfkih volóv je bil 145 goldinarjev. Is ſhtajerſkiga niſo ta pot kar repa pergnali. Hrovafhkih preſhizhev je bilo okolí 150 glav, ki ſo jih po polfhéſt krajzerjev ſunt prodajali. Konjſki ſomenj je bil poln ſtaríh merh, ko uníkrat o ſvétí Oſhpeti. — ſhtevilo na prodaj pergnanih volóv in krav je bilo 600, konj pa le 400 glav.

Mende ne boſte vredniku teh noviz ozhitati, ako ſe ravno per tí prilíki tudi zhes preveliko neſnago in vmás govéje ſhivine na glaſ in ſ nevoljo pertóſhi. „Kakofhna je bila neki le govedina?“ me ſna marfikdo poprafhat, de mi ni bila vſhezh. — Mu odgovorim: „Taka, de ſe iſ gnojja, ki ga na ſebi noſi, komaj vidi.“ Ravno ſató ima tudi náſh kmet vezhidel flabo in revno ſhivino. De je ſnaga in zhednoſt blaga ſhe poloviza kerme in klaje, tega ni ſatrobíti vſakimu zhloveku lahko; in de ſe mora verla krava dan ſa dnevam zhefati ali fhtriglati, ravno tako, kakor ſali konj, mu tudi v glavo ſpraviti ni. On miſli, de je ſhivínſka koſha neki mertvi uſnjati tók ali méh, ſakaj bi ſe le vſefkoſi zhefati in ſnashiti mogla. — Tega pa ne vé, de ſdrava in ſnashna koſha je k ſhivljenju ravno takó potrebna, kakor ſdrav ſhelodezh in ſdrave pljuza. —

Na ſománji dan frezham, zhes predmeſtje ſ. Petra gredé, ſtarzhika ſpred ſabo revno kravizo gnati, ktéra je bila ſ gnojam tako obloſhena in blatam, de ſe ji je od gnojja ſkorej koſha od vampa in beder luſhila. To viditi, niſim mogel vanati ſe, poprafhati ga: „Ozhe! ſte dimo kupili?“ — „Kajſhe — le prodati ſim jo miſlil, tode kupza je bilo premalo,“ mi ſtarzhik odgovorí. — „Povedite mi, ſakaj tako blatno in vmasano kravo terpite?“ Me pogleda in pravi: „Goſpod! ali ne véjo, de ima tó ſhivina rada?“ „Kakſhen bik vam je pazh to povedal?“ mu rezhem poſmehljaje ſe, ter grem ſvoj pot naprej, in miſlim ſam per ſebi: „Kdo mi porezhe fhe enkrat, de ſhivina ne umi govoriti, ker voli in krave ſami pravijo, de radi y neſnagi, blati in gnoji ſhivé in leſhé, kakor mi je ſadaj ta ſtarzhek raſfodel!“

Dr. Bleiweiſ.

Nasnanje.

Po ſklepi z. k. dvorne piſarnize od 12. fuſhza léta 1835 ſo bili Menkſhanam trije ſomnji, to je: ſ. Polone, ſ. Urha in ſ. Mihela dan poterjeni.

Po ſklepi z. k. dvorne piſarnize od 21. Kimovza léta 1843 jim je pa fhe drugih troje miſloſljivo pervoljenih, to je: na ſ. Jederti, ſ. Lenarta in ſ. Luzije dan. Ako ſo imenovani ſomnji lih fhe le 27. dan Liſtopada lanſkiga léta od z. k. Ljubljánſke krefje oſnanjeni bili, je vunder le ſhe pervi, na ſ. Luzije dan, pokasal, de bodo ſzhafama v Menkſhu nar goſfhi ſomnji. Ako je ravno po malim dnarjev med ljudſtvam v naſhimu kraju, in ſkorej bi rekel, de ſi ne more vſaki kmet omiſliti vſiga, zhefar potrebuje, jih je vunder le perderlo kupzov in prodajavzov vſe polno ſkúpej, od vſih ſtrani. — ſato pa tudi vſi Menkſhani pravijo, de bodo prihodnizh fhe bolji; in kdor kóli jih bo obíſkoval, bo vidil, de reſnizo terdim; ſadovoljen naſ bo ſapuſtil in prihodnizh fhe raji v Menkſh hodil na ſomenj, — v ſali kraj gorenſke ſtrani, ktéri med meſtmi: Ljubljane, Krajnja in Kamnika ſtoji.

Franz Dolenz.

Shaloſtna pergodba,

ki ſe je v petik 19. Profénza 1844 po nózhi v Ugovizah na Korófhkim perpetíla.

ſhe v zhetertik pred ta dan je bila neka novo obokana zhumnata ſ ogljem raſgreta. Drugi vezher gre troje ſantizhov — bratizi in udje edine rodovine ſo bili od 9. 12. in 15. léta ſvoje ſtarofſti — noter ſpati, bres ſkerbi, de bi ſe jim kaj ſhaliga in hudiga permeriti vtegnilo, ter mirno in fladko poſpé — oh ſhaloſt, in ſe vezh ne prebudé!

V ſobóto jutro jih vſih troje preſhaloſtni ſtaríſhi mertve v poſteljah najdejo. ſhaloſt, ki jih viditi mertve, ozhe in mati obzhutita, ſi, ljubi moji, lahko miſlimo!

De bi pazh raſglaſ te ſhaloſtne pergodbe uzhil, kako nevarno in fhkodljivo je v ſtanizah prebivati, poſebno pa ſpati, ki ſo ſ ogljem raſkurjene! —

Urno, kaj je novíga?

(V Dobravniku) v Dalmazii ſe potréf ſhe ſmiram ponávlja; 13. in 15. Profénza tekozhiga léta ſe je ſopet ſemlja ſlo tréfla.

(V pretezhenim létu 1843) je na Franovſkim 48 fabrik ſa zuker iſ bele peſe ſdelati, v nizh priſhlo in davki od tazih fabrik ſo ſa poldrug milijon goldinarjev manj vergli.

Shitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	31. Profénza.		29. Profénza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mérník Pſhenize domazhe	1	22	1	28
1 „ „ banafhke	1	27	1	29
1 „ Turfhize . . .	1	3	1	5
1 „ ſorfhize . . .	—	—	1	12
1 „ Erſhi . . .	—	58	1	4
1 „ Jezhmena . . .	—	53	1	—
1 „ Profa . . .	1	2	1	3
1 „ Ajde . . .	—	54	1	10
1 „ Ovfa . . .	—	36	—	40

Zena preſhizhev v Krajnju 22. Profénza: Preſhizhi domazhi in hrovafhki teſhejſhi forte po 6 krajzarjev ſunt. ſhpèh po 14 goldinarjev in 20 krajzerjev zent.

V Ljubljani. Natiſnil in ſaloſhil Joſhef Blaſnik.